

JAANIK KEBÄK

Eero Aarnion olohuoneen seinä kertoo, mitä leski on sanunut aikaan.

Aarnio on suunnitellut Italiaan vetimä go-luvulta alkaen.

Pöytätuolimen Aarnio suunnitteli 1973. Sitä valmistetaan jälleen.

Polaris-muovituolia vuodelta 1967 koeistui koko Aarnion suku.

Aarnio piirsi keinuutuolinsa ensi kerran 1983, myyntiin se tuli 2000.

Parabel-pöytä on uutuuks viime vuodelta.

Sami Sykkö

Suustusarkkitehti Eero Aarnion kotona faksi sylkee pitkin luterettoa. Faksissa on lista Aarnion suunnittelemissa huonekaluista, jotka näkyvät populaarissa Robbie Williamsin uudella videolla. Siinä vilhautavat Formula, Tomastti ja Kupla, ja huonekalujen saksalainen markkinointi on aivan linnossaan. Mutta videolla harrasteaan huonekaluja ja seksii, ja se on jo ehditty tuomista pomahtavaksi ja puheelliseksi. Kaubassa, Eero Aarnio on 70-vuotias herra. Ei kai hän järkyttynyt, kun hänen huonekalujaan käytetään moisisa yhteydessä? No ei. Muotoilija esittelee tyytyväisenä videosta kertovaa lehtijuttua. Hän ei itse ole aikaisemmin kuullut tästä Williamsista, mutta koku ja video tuovat julkisuutta. Ja onhan hänen Kupla-istuimensa ollut kaksi kertaa Playboysakin. Aarnio on sitä paitsi kaikkea muuta kuin perinteinen eläkeläinen. Hänen iässään moni viettelee jo shtoopäiviä vanhainkodissa, muttei Aarnio. Hänellä on yhä pää täynnä tekemättömiä huonekaluja. Hän herää aamuviideltä pöytänsä ja harrasteaan kotia suun pukeutuneenaikin näyttää siltä, että voisi tästä paikasta rientää kansainvälisille huonekalumessuille antamaan muutaman lausunnon. Aarnio asuu Veikkolassa, itse suunnittelemassaan talossa. Sisustusarkkitehti ja kalustus suunnittelija esittelee kodin uusinta osaa, katettua sisäpihaa. Entä olenko nähnyt hänen uutta seinänsä? "Olen koornut tähän kansikuvia, joissa on minun huonekalujani", Aarnio esittelee ylpeänä. Kansia rillää lattiasa lutoon. Aarnion koti toimii näyttelytilana, joka kulmassa on isännän maailmankuulus tuotanto: tuolit Fallo, Paerilli, Kupla ja Rausi-pöytä. Kaikkilla asuminen keskellä näyttelyä ei sopisi, mutta Aarnio on siellä kuin, no - kotonaan. Aarnio itse on asunonsa tunnetuimmat nähtävyydet.

teistyö osoitautui onnenpotkuksi. Se on nostanut Aarnion uudelleen parvasvaloihin. Monia hänen vanhoja tuotteitaan on alettu taas tehdä. Hänen kotisivuillaan käy 3 600 vierasta päivässä. Lehtijuttuja on julkaistu satoja. Kirja häneistä on juuri valmistunut. Hän on saanut tehdä myös uusia huonekaluja. Ja kauppa käy. Aarnion tällin tähti myydään satoja vuodessa, etupäässä yritysaihin ja julkisiin tiloihin, toisinaan koteloihin. Filmistä Nicolas Cage osti juuri kaksi Kuplaa. Hänellä onkin niihin varaa. Aidot aarniot kuuluvat huonekalujen eliittiin, Pallo maksaa 4 200 euroa ja Kupla 2 600. Onneksena Aarnio on vuosikymmenten kuluessa ja valmistajien vaihtuessa pitänyt tuotteiden oikeudet itsellään, joten hänkin saa uudesta noususta pienen osansa. Aarnio ei ole kellokortti-ihmistä. Hän on ollut pallokytöissä vuodet ja yhdeksän kuukautta, kun

Pallo hallussa taas

Eero Aarnion pyöreät tuolit olivat 60-luvulla häkellyttävän moderneja. Ne pyörivät mahtimiesten ja julkkisten kodeissa ympäri maailmaa. Nyt palloissa istuu jälleen uusi sukupolvi – ja maestron päästä pursuaa uusia huonekaluja.

hän uransa alussa suunnitteli huonekaluja Askolle. Sen jälkeen Aarnio on suunnitellut omilla nimisillään. Eero Aarnion nykyinen elämä alkoi oikeastaan siinä päivänä, kun lastikuudesta valmistettu Pallo-tuoli esiteltiin Kölnin huonekalumessuilla 1966. Tuoli oli sensaatio: uusi! Hämmästyttävä! Pyöreä! Sen ostivat presidentti Kekkonen, Monacon ruhtinas Grace, Sammy Davis Jr., Bing Crosby... Pallotuoli avasi Aarniolle monet muotoilumailman ovet. Hän tehtiä tykkimessissä vuodessa lastikuudesta huoneista herättäneitä huonekaluja, kunnes öljykriisi katkaisi suunnittelijan ensimmäisen nousukauden. Aarnion ura onkin ollut vauhdikas myös silloin, kun se on mennyt alamäkeä. Vällillä hänen tulonsa ovat romahtaneet 90 prosenttia. Ihmisten maku on muuttunut, tai Aarnion huonekaluja myynnellä

tehtäällä on mennyt huonosti. Tunnetun huonekalujen ohella Aarnio on tehnyt koko ajan muita töitä, jotka eivät ole julkineet julkisuudessa. Hän on pitänyt perheensä leivissä suunnittelemailla vetimillä, tupsaika-astin, liikelahjoja, kelloja ja julkisten tilojen ja kotien kalusteita. Moni suomalainen on istunut neitsyttään Aarnion Polaris-muovituoleilla, vaikkapa koulujen jumppasaleissa ja urheilutaloilla. Niitä on myyty miljoonia. "Työni lähtökohhta on, että minun täytyy myydä, koska vain myydyistä tuotteista saan palkan." Lama-aikana huonekalutehtaat kieltäytyivät ottamasta mitään. Se vasta aikin Aarnion taisteilemaan. Hän imee itseään vaikutteita ja ajan henkeä kuin imuri. Hän päätteli, että nyt täytyy suunnitella mahdollisimman halpa tuoli. Niinpä Aarnio piirsi Martelalle "niin tyylillä, yksinkertaisesti ja edullisen" Savoy-tuolin, ettei yrityksen johto voimut vastustaa sitä.

Ja se oli vasta alku, muotoilija halusi lisäksi korkeaselkisen neulatuolin, sitten alaruudin ja lopulta myös alkuperäisen mallin ilman käsinoja. Ei niin, että kaikki hänen huonekalunsa menestyisivät. Osa ei ole päässyt tuotantoon lainkaan, eikä osa ole myynyt ollenkaan. Mutta Aarnio on hämmästyttävä yhdistelmä järjestyttää, kekseliäisyyttä ja kokeilunhalua, hän ei ole koskaan lakannut uskumasta itseensä. "Se olisi häviöjään asenne. Lähden aina siitä, että kauppaamani idea on hyvä. Ensimmäisestä paperille piirretyistä viivasta lähtien pitää tietää, mitä tahtoo." Eero Aarnio on kuin yhden miehen monialayritys, jossa yhdistyy taitelija, muotoilija, valokuvaja, graafikko ja pr-ihminen. "Ja liikemies", Aarnio lisää. Auta armias, jos Aarnion huonekaluja kopiointa / halpatehtailijat

yrityvät hyötyä hänen malneestaan ja ääivät kiinni: Aarnio lähettää heti kirjeen, jossa kieltää matkistimen.

Eikä Aarnio osaa tehdä kuin hyvä sopimus.

Malnonnan hän hallitsee paremmin kuin ruotsalaiset. Jo 60-luvulla hän kuvasti huonekalunsa järkevästi kullomassa, puussa roikkumassa ja kulkapellossa. Kuvat pääsivät hienoihin muotoilulehtiin. Se on ollut ilmaista mainosta.

Ensimmäiset kaupat Aarnio teki kansainkoulussa. Piirustuksen opettaja hankki yhden aarnion.

Kuka olisi arvannut, että Kalliossa kasvaneesta maalariin ja ompelijan pojasta tuli maailmankuulu. Ei ainakaan Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosasto, joka repotti Aarnion pääsykokeissa huonon matematiikan tähden.

Aarnio päätyi Ateneumiin. Mutta sisustusarkkitehtuurin opiskelu ei riittänyt yllätykselle ja vähävaraiselle Aarniolle, joten hän ajoi vesipalla ympäri kaupunkia ortomassa koulun huokkakuvia ja ristiin rastiin Etelä-Suomea kuvamassa kaikki valtion rakennukset. Itäisen pienen yksion ammeassa saattoi olla satoja kuvia. Oman tekoisessa pöydässä Eero valotti ja Piiriko-vaimo kuivasi ja kiilloitti. Lisäksi Aarnio oli töissä Ilmari Tapiovaaaran toimistossa, ja Rakennustalutuksessa hän piirsi sisustuskuviu. Kun Stockmann ilmootti, että sinne haetaan valaisinsuunnittelijaa, Aarnio latki, että vielä hän ehti hoitaa yhden homman.

"Tuon ajan tunnettu muotoilija Liisa Johansson-Pape lyseli vähän elämästäni ja sanoi sitten, että kyllä siellä on jo tarpeeksi tökeistä." On pakko ihmetellä, miten televisiossa ja radiossa sattuja lukeutua Piiriko-vaimo on pysynyt matkassa, kun muotoilijan koko elämä on ollut samanlaisia menoja. Ulko-maamattakalle saatetaan lähteä sam tien, kyyppylässä Aarnion alka käy pitkäksi jo ensimmäisenä iltana, kaupassa jonottaminen on mahdoton ajatus.

"Onneksi minäkin olen nopea lähtijä", Piiriko nauraa.

Aarnioilla on aina ollut isännän luonteelle sopivan nopeat autot, Porsche tai Mersu, joilla he ovat matkustaneet ympäri Eurooppaa. Vielä silloin kun muut suomalaiset menivät lautalla Tukholmaan tai seuraamattakalle Kanarialle, Aarniot soivät ollivaja italialaisissa pikkukylissä ja opettelivat laskettelua Gstaadissa. Samassa möressä räpistelivät myös Roger Moore, joka valmistautui jonkin Bondin ja muiden muassa ajoi päin hirsin jonettaneita Aarnioita.

Suurista säveltäjistä sanooan, että he kuulevat teokset päässäin, ennen kuin mitään on kirjoitettu ylös paperille. Aarniolle on tavallista sama kyky.

"Niin valmiin tuotteen päässäin heti, kun idea on syntynyt, ja pystyn piirtämään sen mistä kulumasta tahansa."

Muotoilijat voi jakaa kahteen leiriin: niihin, jotka pyrkivät parantamaan vanhaa, ja niihin, jotka tekevät uutta kuten Eero Aarnio. Hänen huonekalujansa on verrattu taideteoksiin. Ne ovat selkeitä, värikkäitä, ja mikä tärkeintä: kukaan muu ei ole tehnyt samanlaisia. "Aarnio esiinnee ovat leikkisiä. Niissä on hauskaa mielikuvitusta", Taidemaalari johtaja Maija Tanninen sanoo. Hän on pyytänyt Aarnioita näyttelyyn Taidemaalariin talleksi seikkäsi. Se on ensimmäinen kerta, kun Aarnio esitellään kunnolla Suomessa.

"Eero Aarnion työt eivät ole tahdoteet sopia suomalaisen muotoilun muotokieleen", Maija Tanninen epäilee. Itse Eero Aarnio ei ole sitä juuri surrut. Hänellä on ollut muuta tekemistä.

Eero Aarnio-näyttely Helsingin Taidemaalari 12. 6.-10. 8.